

Raport: Evaluarea transversală a politicilor de tineret

CONSILIUL NAȚIONAL TINERETULUI DIN MOLDOVA

ALEX PETROV – SECRETAR GENERAL

IGOR CIUREA – COODONATOR MONITORIZARE ȘI EVALUARE POLITICI DE TINERET

Cuprins

1. Rezumat	3
2. Introducere.....	3
3. Aspecte Metodologice	4
3.1. Cadrul normativ evaluat	4
3.2. Metodologia de analiză transversală a politicilor de tineret, indicatorii de evaluare prin prisma fazelor cheie de formare a politicilor publice.....	5
4. Analiza transversală, componenta politici de tineret.....	6
4.1. Definirea problemelor și elaborarea intervențiilor transversale	6
4.2. Implementarea transversală.....	8
5. Concluzii	9
6. Recomandări	9

„Acest raport este posibil datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin Consiliului Național al Tineretului din Moldova și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA”

1. Rezumat

Rapoartele de evaluare, studiile și cercetările tematice indică faptul că politicile de dezvoltare sectoriale în raport cu alte politici naționale sunt cele mai vulnerabile la compartimentul de ține de (i) definirea problemelor, (ii) elaborarea intervențiilor și (iii) implementare. Sectorul de tineret este unul trans-sectorial care se bucură de o abordare integrată, un mecanism de monitorizare și evaluare complex, cu o intervenție axată pe dezvoltare dimensională atât la nivel național, cât și local. Raportul a evaluat dimensiunea de tineret la câteva documente normative sectoriale, în așa fel încât să identificăm cele mai importante domenii de coordonare și consolidare a intervențiilor, precum și evitarea dublării de eforturi sau suprapunerea activităților.

Evaluarea transversală este un produs al CNTM în contextul Strategiei 2014-2018. Consolidarea eforturilor comune a societății civile, a organelor administrației publice și crearea unui suport normativ și de planificare eficient este una din prioritățile CNTM-ului. CNTM planifică crearea și aplicarea ulterioară a mai multor instrumente de monitorizare și evaluare a componentelor transversale ale documentelor de politici publice relevante sectorului de tineret. Acesta are drept scop investigarea și identificarea suprapunerilor de activitate, coordonare defectuoasă, lacune existente în acest sens, precum și asigurarea unor instrumente de coordonare și consolidare a eforturilor tuturor actorilor implicați în dezvoltarea politicilor de tineret. Evaluarea transversală va permite aprecierea și eventual optimizarea documentelor de politici în domeniul de tineret în scopul coordonării eforturilor, dezvoltării calității actelor factorilor de decizie reieșind din necesitățile reale ale tinerilor.

Raportul privind evaluarea transversală a politicilor de tineret este un produs nou, propus să faciliteze trecerea la o nouă etapă în elaborarea și promovarea politicilor transversale de tineret în Republica Moldova,

2. Introducere

Raportul dat este realizat de către CNTM în contextul obiectivelor strategice ale organizației pentru perioada anilor 2014-2018. Prezentul raport își propune analiza și evaluarea a patru documente de politici publice relevante domeniului de tineret în vederea identificării gradului de integrare structurată a priorităților și necesităților reale a tinerilor, a modului de abordare a disparităților pe domeniile ce afectează prioritar tinerii, a modului de elaborare și aliniere a documentelor sectoriale de politici la exigențele Legii cu privire la Tineret¹ și a gradului de sinergie cu prioritățile naționale în domeniul tineret.

Raportul își propune evaluarea mecanismelor utilizate de autoritățile publice centrale pentru includerea în documentele de politici publice a drepturilor, intereselor și problemelor tinerilor, modalități de implicare a tinerilor în acest procesul de consultare, dar și gradul de orientare a obiectivelor și activităților pe domeniul de tineret. Evaluarea este efectuată prin prisma metodologiei elaborate de către un expert independent, a datelor statistice și empirice colectate din sursele oficiale, a actelor normative a Ministerului Tineretului și Sportului și a altor Ministere de resort, documente de politici publice sectoriale ș.a.

În contextul în care devine tot mai relevant faptul că politicile de tineret sunt un domeniu cross-sectorial, iar realizarea unor obiective cu impact maxim poate fi atins în mod exclusiv prin eforturi concordate a organului central de resort și a altor organe ale administrației publice centrale, se impune tot mai pregnant necesitatea unei

¹ Legea cu privire la Tineret nr. 279 din 11.02.1999: <http://lex.justice.md/md/311644/>

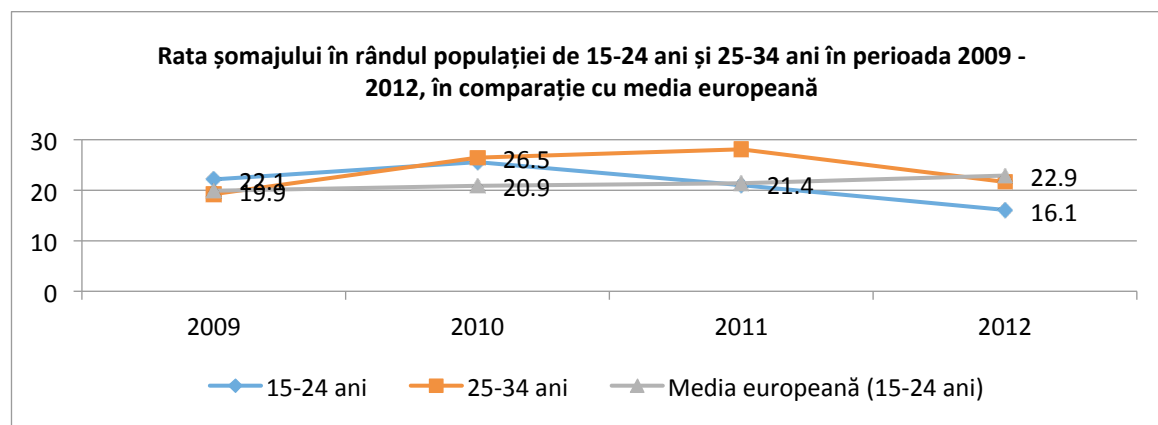
evaluări transversale, precum și instituirea unui instrument simplu și eficient în aplicare aplicat, un instrument universal de analiză al integrării priorităților tinerilor în actele de planificare strategică a decidenților politici.

3. Aspecte Metodologice

3.1. Cadrul normativ evaluat

Pentru prima ediție, prezenta lucrare își propune drept scop evaluarea transversală, prin prisma priorităților de tineret, a patru documente de politici publice: (i) Strategia Națională privind Politicile de Ocupare a Forței de Muncă 2007-2015², (ii) Strategia de Dezvoltare a Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii 2012-2020³, (iii) Strategia Națională a Sănătății Reprodusei⁴ și (iv) Strategia Sectorială de dezvoltare pentru anii 2014-2020 „Educația-2020”⁵. Prin cercetarea anume a acestor documente s-a încercat evaluarea unor domenii de dezvoltare relevante sectorului de tineret: șomajul în rândul tinerilor, abilitarea economică a tinerilor, sănătatea tinerilor și educația.

Șomajul: abordarea șomajului este extrem de importantă din perspectiva tinerilor, spre deosebire de media europeană, rata șomajului pentru ambele categorii de vârstă (15 - 24 ani și 25 - 34 ani) a scăzut începând cu anul 2011, în timp ce la nivel european aceasta a crescut. Potrivit celui de-al treilea Raport de evaluare a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, șomajul în rândul tinerilor rămâne o problemă gravă, cu importante implicații economice, sociale și politice. Emigrarea, mai mult chiar decât generarea noilor locuri de muncă în economie, a fost supapa principală care a permis reducerea ratei șomajului tinerilor la 13,1% în 2012. În 2012 femeile tinere, în special cele din mediul urban, păreau puțin mai predispuse șomajului decât bărbații tineri⁶. În 2013 rata șomajului în rândul tinerilor de 15-24 ani a constituit 12,2%, iar pentru categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea de 8,7%⁷. Aceste cifre denotă un grad sporit de relevanță a politicilor ocupaționale pentru tineri și un interes sporit al CNTM vis-a-vis de acest compartiment.

Antreprenoriatul: datele BNS arată că fiecare al doilea tânăr ocupat (49,8%) ar dori să lucreze pentru sine (afacere personală), fiecare al cincilea - ar alege să lucreze fie în sectorul public (19,0%), fie pentru o companie privată

² Hotărâre Nr. 605 din 31.05.2007: <http://lex.justice.md/md/324604/>

³ Hotărâre Nr. 685 din 13.09.2012: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=344806>

⁴ Hotărâre Nr. 913 din 26.08.2005: <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=305468&lang=1>

⁵ <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=1112>

⁶ Al treilea Raport de evaluare a Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului, Chișinău, 2013

⁷ Forța de muncă în Republica Moldova: ocuparea și șomajul în anul 2013, Biroul Național de Statistică,

<http://www.statistica.md/newsview.php?l=ro&idc=168&id=4357>

(19,6%)⁸. Dacă tinerii sunt grupul cel mai activ de vârstă, acesta este și grupul și cu cea mai mare necesitate de intervenții privind abilitare economică. Acest lucru ar determina necesitatea unei abordări speciale în cadrul categoriei date de vârstă în ceea ce ține de dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM). În contextul în care tinerii se confruntă cu dificultăți în găsirea unui loc de muncă potrivit așteptărilor acestora sau în deschiderea unei afaceri, politicile atreprenoriale urmează a fi coordonate și mai intens cu factorii de decizie și implementare.

Educația: a fost și reprezintă un element cu o dublă importanță pentru tinerii din Republica Moldova. În primul rând, tinerii sunt beneficiarii direcți ai serviciilor de educație, inclusiv educație non-formală, iar în al doilea rând, conform datelor prezentate de Barometrul Opiniei Publice (BOP) anume categoria de vârstă 18-29 ani este cea mai nemulțumită de calitatea învățământului din Republica Moldova. Conform BOP efectuat de Institutul de Politici Publice 72% din respondenții cu vârsta cuprinsă între 18 și 29 de ani au afirmat că sunt „Deloc mulțumit” sau „Nu prea mulțumit” de ce face conducerea țării în domeniul Învățământului⁹.

Sănătatea: Analiza datelor statistice din domeniul sănătății în general, și a sănătății reproductive în special, identifică categoria de vârstă tineri ca fiind categoria cu cele mai mari riscuri. Astfel la capitolul morbiditatea populației prin boli venerice (Sifilis, Gonoree) categoria de vârstă 20-29 ani este fruntașă în mod detașat. Cu regret acest fenomen se regăsește și la întreruperi de sarcini ș.a. Toate aceste informații statistice impun o deosebită importanță domeniului sănătății pentru tineri.

3.2. Metodologia de analiză transversală a politicilor de tineret, indicatorii de evaluare prin prisma fazelor cheie de formare a politicilor publice

Metodologia utilizată în cadrul studiului cuprinde trei componente:

- (i) Definirea problemelor;
- (ii) Elaborarea intervențiilor;
- (iii) Implementarea.

Primele două faze se referă la aspectele de analiză și identificare a cauzelor disparităților pe diferite domenii, iar în baza metodelor de consultare și analiză să contribuie la identificarea unor priorități/obiective strategice, cea de-a treia fază asigură o evaluare a cadrului de punere în aplicare a măsurilor de implementare, orientarea rezultatelor spre realizare, monitorizare și evaluare, calitatea planurilor de implementare, precum și acoperirea financiară a obiectivelor și activităților planificate. Indicatorii de evaluare a politicilor de tineret reies în mod natural din etapele cheie de formare a politicilor publice, iar atragerea atenției la problemele tinerilor la orice etapă a elaborării, adoptării, implementării și monitorizării documentelor de politici publice este un mijloc de înlăturare a disparităților pentru această categorie socială în mod special.

În elaborarea intervențiilor stabilite prin documentul de politici publice organele autorităților publice urmează să formuleze cât mai clar intenția de a promova interesele tuturor categoriilor sociale, inclusiv a tinerilor. Cadrul de rezultate trebuie să cuprindă obiective integrate și din perspectivele tinerilor, sunt necesare obiective și indicatori de măsurare speciale sectorului de tineret, incluzând categorii de tineri (rural, urban, tinerii din grupuri de risc ș.a.). La fel, intervențiile trebuie să fie strâns legate cu prioritățile și politica de tineret promovată de organul

⁸ Biroul Național de Statistică, *Cercetarea statistică "Tranziția de la școală la muncă (TSM)"*, Februarie 2014

⁹ Barometrul de Opinie Publică, Institutul de Politici Publice, Republica Moldova, Aprilie 2013

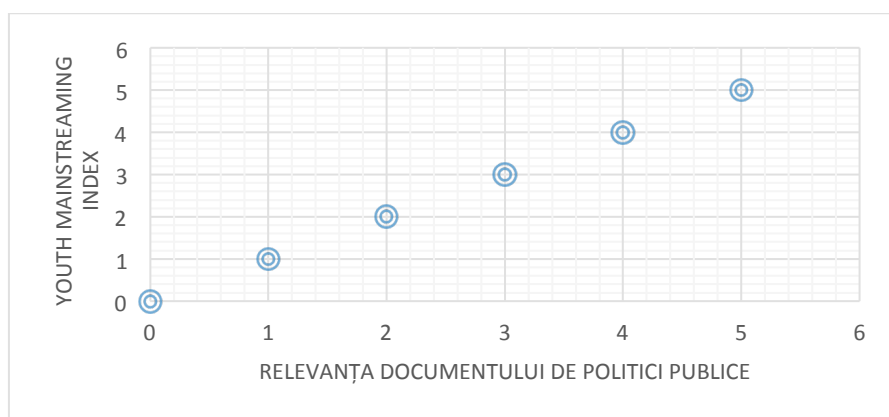
central de specialitate, iar planul de acțiuni să cuprindă inițiative care vor determina realizarea rezultatelor și pe segmentul de tineret. În procesul de consultare și elaborare a politicilor publice, participarea structurată a tinerilor trebuie să fie respectată iar opinia acestora luată în calcul.

Implementarea, ca etapă separată determină nivelul de impact în urma realizării politicilor publice, în cazul nostru asupra tinerilor. Astfel documentul de politici publice ar urma să fie însoțit de finanțare deplină, inclusiv surse adiționale de finanțe, pentru atingerea rezultatelor, capacități instituționale și metodologice suficiente, roluri și responsabilități clar definite, implementarea să fie caracterizată de managementul obiectivelor și existența unui portofoliu de proiecte tematice definite specific și coerent, iar procesul de monitorizare și evaluare trebuie să cuprindă și instrumente de verificare a realizării intereselor tinerilor.

4. Analiza transversală, componenta politici de tineret

Analiza indicatorilor de evaluare a politicilor de tineret (Youth Mainstreaming Index) prevede relația dintre gradul de abordare a problemelor tinerilor într-un document de politici publice și relaționarea acestuia cu relevanța acestuia pentru domeniul de tineret. Or, integrarea unor componente pentru tineri nu este un scop în sine dar un răspuns la necesitățile politicilor sectoriale și disparitățile tinerilor din Republica Moldova. Astfel se explică de ce indicatorii de evaluare transversala oferă o valoare mai sporită Strategiei Sectoriale de dezvoltare pentru anii 2014-2020 „Educația-2020” în raport cu celelalte trei Strategii.

În graficul de mai jos este indicată varianta ideală a unei abordări trans-sectoriale, în care instrumentele incluse în documentul de politici publice asigură echilibrarea importanței domeniului pentru tineret și capacitatea de implementare a acestora.

4.1. Definirea problemelor și elaborarea intervențiilor transversale

În cazul documentelor abordate de noi, indicatorii metodologici reflectă o coordonare strategică mai puțin accentuată, ceea ce denotă o anumită reticență față de domeniul de tineret din partea decidenților. Cu excepția Strategiei de dezvoltare a IMM 2012-2020 care nu realizează o analiză dezagregată pe criteriul de vârstă a disparităților, celelalte acte dau dovadă de o abordare mai sistemică luând în calcul interesele diferitor categorii de vârstă, inclusiv tineretul. La definirea problemelor se poate observa un accent deosebit pus în cadrul Strategiei „Educație 2020”, acest fapt fiind explicabil prin gradul sporit de relevanța a acestui document pentru sectorul de tineret, aceștia fiind în mare parte beneficiarii direcți ai serviciilor de educație. Domeniile ocupării forței de muncă și a sănătății reproducerii utilizează parțial date de analiză segregate pe criteriul de vârstă, precum date privind

rata șomajului în rândul tinerilor, angajarea după absolvirea studiilor, identificarea tinerilor ca grupă de risc pentru o multitudine de afecțiuni etc.

În același timp practic toate actele de politici publice nu abordează sau dacă o fac se limitează la abordări generice a substratului cauzal a disparităților. De cele mai dese ori se realizează analiza cauzelor, însă acestea nu sunt integrate în documentul de politici publice. Strategia ÎMM 2012-2020 nu identifică tinerii ca fiind un grup țintă, cu toate că prevede ulterior un Program Național de Abilitare Economică a Tinerilor. În acest context se creează un mic gol de coerență între problemele identificate și proiectele și obiectivele stabilite.

Strategia Națională a Sănătății Reprodusei plasează tinerii într-un grup de risc, însă nu realizează analiza cauzelor care generează discrepanțe specifice sectorului de tineret. Astfel întreg documentul enumeră de nenumărate ori gradul sporit de risc al tinerilor însă nu identifica relevanța disparităților de vârstă, acest fapt nu poate să nu aibă impact asupra calității procesului de implementare ulterior.

La capitolul evaluării impactului asupra tinerilor se observă o abordare mai mult liniară, astfel Strategia „Educația 2020” și Strategia privind Ocuparea Forței de Muncă unde sunt prevăzute măsuri care afectează tinerii ca beneficiari direcți ai documentului are loc evaluarea impactului. În momentul în care tinerii sunt doar abordați ca parte integrantă a grupului țintă general, atunci autoritatea realizează doar o analiză generală a domeniului pe care fundamentează obiectivele din Politica Publică, iar uneori recurge la evaluări ale impactului intuitive și informale.

Aceeași abordare o regăsim și la capitolul intenției de a promova interesele tinerilor. Astfel în strategia de dezvoltare sectorială a ÎMM și în strategia națională a sănătății publice nu este clară ci doar poate fi intuită intenția de a reduce disparitățile pentru tineri. Cadrul de rezultate al documentelor de cele mai dese ori nu prevede perspectiva tinerilor, or, integrarea acestor rezultate se face în mod superficial la nivel de obiective sau rezultate scontate. La acest capitol Strategia Națională a Sănătății Reprodusei recurge la formule precum: „sporirea participării active și conștientă a femeilor, bărbaților și tinerilor în luarea deciziilor referitor la opțiunile reproducerii”.

Documentele de politici publice nu prevăd în planul de acțiuni decât parțial anumite acțiuni speciale pentru tineri, iar dacă prevăd astfel de acțiuni acestea se regăsesc în contextul unor măsuri speciale pentru categorii precum femei, persoane cu dizabilități, grupuri vulnerabile etc. Actele menționate nici nu pun problema unor planuri de acțiuni speciale pentru grupurile vulnerabile de tineri (zona rurală, tinerii migranți, tinerii cu dizabilități, tinerii din grupuri de risc etc.).

La nivel de coordonare cu politica de tineret, există referințe sporadice și foarte relative. La moment nu sunt bine definite acele instrumente de corelare a politicilor de tineret cu alte documente de politici publice ceea ce determină acele sinergii necesare la nivel instituțional, bugetar etc. în scopul atingerii rezultatelor maxime a acestui domeniu cross-sectorial. Există referințe relative la strategia de tineret care de cele mai dese ori ia forma unor obiective comune, cum ar fi: „Susținerea constituirii și activității consiliilor de elevi, la nivel local, raional, național, în calitate de platforme naționale de comunicare pentru evaluarea politicilor educaționale.

Cele patru documente sunt dezvoltă planuri de acțiuni care însă prevăd un set minim de acțiuni cu relevanță cel puțin generică pentru tineri. Strategia de dezvoltare a ÎMM 2012-2020 planificând un Proiect Național de Abilitare Economică a Tinerilor, Strategia Națională privind Ocuparea Forței de Muncă este dezvoltată în planurile de acțiuni anuale ale Ministerului Muncii, Protecției Sociale și a Familiei, acest fapt creând o rupere și o incoerență a

obiectivelor în ansamblu a documentului, or existența unui plan ce ar acoperi întreaga perioadă de implementare ar fi mai eficientă, asigurând o sinergie între activitățile desfășurate.

Strategia Națională a Sănătății Reprodusei este de asemenea dezvoltată în planurile anuale de activitate a Ministerului Sănătății, punându-ne în aceeași problema ca și în cazul documentului menționat mai sus. Strategia „Educația 2020” conține și o matrice de obiective specifice care transpune în mare parte rezultatele ce urmează a fi atinse pentru tineri, cu toate acestea planul nu reflectă pe deplin analiza disparităților pentru sectorul de tineret.

4.2. Implementarea transversală

În eventualitatea responsabilizării decidenților în problemele tinerilor și a informării acestora referitor la instrumente viabile de testare a documentelor lor prin prisma intereselor și problemelor de tineret, anume componenta de implementare va rămâne unicul indicator cu adevărat relevant evaluării. Documentele cercetate reliefează un șir de probleme ce ar putea eventual apărea la implementare. În primul rând urmează de menționat că în general acestea stabilesc alocații financiare doar pentru anumite componente ale politicii publice. Drept exemplu poate fi luat Proiectul „Parteneriat Global pentru Educație” finanțat de UNICEF și Banca Mondială sau Proiectul „Susținerea Inițiativelor Tinerilor din spațiul Rural” susținut financiar de asemenea de partenerii noștri străini. În același timp nu există certitudine pentru bugetarea/ asigurarea resurselor financiare pe termen mediu și lung. În acest sens urmează a fi menționată Strategia Națională a Sănătății Reprodusei care la capitolul finanțării nu stabilește deloc careva alocații financiare. Acest fapt pune sub incertitudine implementarea eficientă și deplină a acestui document de politici publice.

Strategia „Educația 2020” la capitolul financiar stabilește că „Finanțarea acțiunilor prioritare va fi planificată în Strategiile Sectoriale de Cheltuieli, conform volumului finanțării instituționale și limitelor de cheltuieli stabilite în Cadrul bugetar pe termen mediu în vigoare, iar finanțarea anuală a măsurilor va fi planificată în bugetele anuale. În funcție de caz, atunci când realizarea unor măsuri, care nu au acoperire financiară, se impune ca fiind imperativă, urmează a fi inițiată identificarea surselor de finanțare suplimentară. Finanțarea cheltuielilor neacoperite va fi asumată la fiecare etapă de planificare bugetară, în dependență de cadrul de resurse disponibile. O parte din cheltuielile neacoperite pot fi finanțate prin mobilizarea asistenței externe adiționale”.

Aceiași problemă financiară este caracteristică și strategiei de dezvoltare a IMM care stabilește că Bugetul evaluat al planului de acțiuni constituie 363029,2 mii lei, inclusiv 146425,7 mii lei prevăzute în bugetul de stat, 44961,4 mii lei acoperite cu asistența partenerilor de dezvoltare iar 171642,1 mii lei constituie surse neacoperite. Existența unor capacități instituționale suficiente asigură atingerea obiectivelor stabilite. În cazul documentelor studiate cadrul instituțional este definit în mod generic fără a ține cont de constrângeri, deficiențe de capacități și priorități divergente. În același timp există un cadru instituțional de implementare, însă difuz, fără atribuții de sancționare și constrângere dar mai mult cu funcție de monitorizare. Acestea sunt în mare parte subdiviziuni din subordine ministerelor de resort, care nu au drept scop exclusiv și primordial monitorizarea procesului de implementare a strategiilor.

Strategia Națională privind Ocuparea Forței de Muncă identifică drept organ cu rol de monitorizare și coordonare a realizării activităților stabilite de acest document de politici publice fiind Ministerul Economiei. Existența unui actor responsabil este salutară, însă având în vedere instrumentele disponibile pentru influențarea altor actori în procesul de implementare, acesta se dovedește a fi relativ ineficient.

Cu toate că documentele de politici publice stabilesc rolurile și responsabilitățile pentru atingerea rezultatelor, la capitolul obiective concrete pentru tineri identificăm o lipsă de delimitare clară a obiectivelor. Pentru atingerea obiectivelor tinerilor rolurile sunt indicate generic la nivelul planului de acțiuni. Nivelul de integrare al acțiunilor pentru tineri în documentele de politici publice nu este bine reliefat, cu toate că în general există o ierarhizare a acțiunilor din planul de implementare: acțiuni pe termen scurt, acțiuni pe termen mediu, etc. În același timp Strategia Națională privind Ocuparea Forței de Muncă și Strategia Națională a Sănătății Reprodusei nu au planuri de activitate pe termen lung, care ar asigura o sinergie în activități, acestea fiind înlocuite cu planuri anuale de activitate aprobate de organele de specialitate responsabile.

Procesele de monitorizare și evaluare stabilesc o minimă segregare a indicatorilor pe criterii de vârstă la nivelul activităților. Astfel evaluarea și monitorizarea obiectivelor ce vizează interesele tinerilor pot fi identificate doar în cadrul unor obiective generice și care e multe ori nu oferă o imagine relevantă și domeniului de tineret. Iar, procesul de definire și analiză a problemelor abordate în documentele de politici publice au fost consultate cu publicul larg, inclusiv cu ONG. Stabilirea unui contact concret și direct cu ONG-uri de tineret sau organizarea unor consultări largi cu implicarea unor sondaje de opinie a tinerilor, focus grupuri cu tinerii etc. nu au fost făcute, ceea ce se observă în obiectivele speciale cu impact asupra tinerilor.

5. Concluzii

- În cadrul documentelor de politici publice analizate, problemele și interesele tinerilor sunt abordate la un loc cu alte grupuri sociale, nefiind priviți în calitate de sector independent un obiect particular de analiză, și orientare a activităților în mod specific, dar ca făcând corp comun și incluzându-se în obiectivele generale;
- Nu există o sinergie între politica de tineret promovată de organul central abilitat și cele 4 politici publice de organele centrale de specialitate cu toate că pot fi identificate și istorii de succes;
- În ciuda faptului că analizele din documentele de politici publice stabilesc de multe ori disparități a tinerilor, acestea nu definesc obiective specifice pentru înlăturarea acestora;
- Lipsa de sinergie între documentele de politici publice, comunicarea și coordonarea slabă a activităților organelor centrale de specialitate determină uneori dublarea eforturilor iar alteori lasă sectoare neacoperite;
- Tinerii și organizațiile de tineret nu sunt văzuți ca subiecți separați de consultare în procesul elaborării/adoptării, implementării și monitorizării documentelor de politici publice dar sunt admiși ca fiind parte componentă a corpului generic - societate civilă;
- Finanțarea obiectivelor specifice tineretului în cadrul documentelor de politici publice sectoriale este difuză, incertă ceea ce pune la îndoială realizarea acestora;
- Nu există capacități instituționale suficiente ce ar asigura atingerea intereselor tinerilor în procesul de implementare a documentelor de politici publice, în cadrul autorităților publice centrale de specialitate, iar dacă acestea există ele nu sunt pe deplin valorificate.

6. Recomandări

- Crearea unui organ inter-ministrial viabil care ar avea drept scop, sporirea comunicării inter-sectoriale în domeniul tineret, dar și participarea la toate grupurile de lucru relevante domeniului de tineret;
- Încurajarea participării tinerilor în toate structurile inter-ministriale create pentru implementarea politicilor publice sectoriale;

- Sectorul de tineret trebuie consultat la toate etapele de elaborare a politicilor publice, ceea ce ar determina includerea și dezvoltarea obiectivelor specifice tinerilor;
- Identificarea disparităților pentru tineri trebuie reflectată în activități autonome și obiective specifice pentru soluționarea acestora într-o manieră inclusivă;
- Procesul de monitorizare și evaluare a unei strategii trebuie să fie reglementat cât mai detaliat, stabilind instrumente de evaluare, indicatori de măsurare cât mai concreți și cât mai specifici. În același timp documentele de politici trebuie să stabilească subiecții responsabili și remediile pe care le au aceștia, inclusiv măsuri de constrângere pentru asigurarea realizării obiectivelor documentelor de politici publice față de actorii de implementare.